

АКТИВІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАКАРПАТТІ У 1939 РОЦІ

Після окупації Карпатської України в березні 1939 року вся територія сучасного Закарпаття опиняється у складі Угорщини. Вже ввечері 18 березня в офіційному інформаційному бюлетені з'являється повідомлення, що «з поверненням русинської землі, крім цінної сировини, ми отримали справжні природні багатства, чудові бальнеологічні комплекси із відомими мінеральними водами (Неліпино, Свалява, Поляна, Ужок, Лумшори), багаточисельні притулки і турбази, місця гірськолижного відпочинку поблизу Рахова, Верецького та Ужоцького перевалів» тощо [4, с. 1]. Пролунало й запрошення до угорських гостей відвідати Карпати, а новина масово тиражувалась у різних засобах масової інформації.

Протягом наступних місяців угорська влада зайнялась активною інтеграцією окупованих земель до туристичного простору Угорщини, яку очолило туристичне управління (Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal) при Міністерстві торгівлі і транспорту.

Для ознайомлення з реальним станом туристичної сфери приєднаних земель в червні управлінням організовується кількадечний робочий виїзд представників 22 міст за розширеним маршрутом, до якого включено й міста Берегово та Мукачево [1, с. 10]. В результаті цієї та інших інспекцій протягом літнього сезону, управління вже восени визначає першочергові заходи, необхідні для підвищення туристичного обслуговування на Закарпатті: створення місцевого відділу туруправління; відновлення притулків; формування єдиного реєстру приватного житла, що здається в оренду; покращення готельного обслуговування [2, с. 6].

Перед початком зимового сезону керівник управління І. Халоші (I. Hallóssy) представив в Ужгороді довгострокову програму розвитку лижного туризму на території краю. Проект передбачав впорядкування і маркування лижних трас, розширення поблизу них мережі туристичних притулків та інших закладів розміщення, будівництво трамплінів [6, с. 1].

Окрім інфраструктурного розвитку, вбачалась необхідність активізації туристичних потоків, зокрема із метрополії. З цією метою державна залізниця (MÁV) з 15 травня по 15 вересня 1939 року за умови перебування на території Закарпаття не менше 7 днів надавала знижку туристам від 50 до 100 % вартості зворотного квитка (з урахуванням кількості кілометрів та диференціацією міських/сільських жителів) [3, с. 11].

Туристським перевезенням сприяла й інтеграція території краю до загальнотранспортної мережі. Так, у 1939 році державне акціонерне товариство автоперевезень (MAVART) впровадило більше чотирьох десятків регулярних рейсів [3, с. 10], що значно полегшило доступ до віддалених туристичних локацій, наприклад, Хуст – Синевирська Поляна, Рахів – Богдан, Хуст – Міжгір'я – Торунь тощо.

Розвитком та популяризацією туризму займались і громадські організації, у тому числі за фінансової підтримки держави. У квітні-травні розпочинають діяльність ужгородська, мукачівська, воловецька, сваявська та боржавська філії МТЕ (Magyar Turista Egyesület) [5, с. 1]. Протягом 1939 року представники організації видали туристичну карту Закарпаття із позначенням різнокольорових маркованих маршрутів, туристично-рекреаційних об'єктів, автомобільних шляхів; опікувались частиною притулків; організовували тури за пільговими цінами та інші промоційні заходи.

Приєдналась до популяризації туристичного потенціалу Закарпаття й угорська спілка туристично-інформаційних бюро (Országos Magyar

Vendégforgalmi Szövetség). До кінця 1939 року її представники видали повноцінний туристичний путівник територією краю у розрізі Ужгородської, Берегівської та Марамороської округ [3]. Крім того, висвітлювали актуальну інформацію у періодичному виданні організації («Országjárás»).

1939 рік позначився й окремими будівельними роботами. Наприклад, після двадцятирічного простою частково відновлено функціонування солотвинського купелю «Lajos-sósfürdő». При цьому сусідній комплекс («Pável-fürdőház») використовувався лише як казарма для угорських солдатів [7, с. 10]. Як туристичний об'єкт розпочав роботу будинок народних промислів у Воловці. На околицях цього населеного пункту велось масштабне будівництво нового лижного трампліну. В Рахові запрацював туристичний-інформаційний центр для надання відповідних послуг гостям міста.

В цілому, інтерес до освоєння туристичного потенціалу краю з боку угорської влади був очевидним. Передбачалось, що ця територія стане частиною держави безповоротно. Протягом наступних років, навіть у передвоєнному передчутті, значна частина запланованих у 1939 році заходів була реалізована і потребує окремого дослідження.

Список використаних джерел

1. A felszabadult Felvidék ... // Magyar Országos Tudósító. – Budapest, 1939. – XXI évf. – 127 szám. (június 2) – old. 10.
2. Az Országos magyar ... // Magyar Országos Tudósító. – Budapest, 1939. – XXI évf. – 289 szám. (november 14) – old. 6.
3. Az utas könyve: magyar utazási kézikönyv és utmutató: Kárpátalja részletes ismertetője / Szer. Kaffka Károly. – Budapest: Az Országos Magyar Vendégforgalmi Szövetség, 1939. – 77 old.

4. Magyar Távirati Iroda.– Budapest, 1939. – 40 kiadás. – március 18. – 1 old.
5. Magyar Távirati Iroda. Sportkiadás. – Budapest, 1939. – 1 kiadás. – május 26. – 1 old.
6. Magyar Távirati Iroda.– Budapest, 1939. – 14 kiadás. – november 12. – 1 old.
7. Medgyessy P. Gyertyánliget Kabola Polyána / P. Medgyessy // Nyirvidék szabolcsi hirlap. – Nyiregyháza, 1940. – VIII évf. – 96 szám (április 27). – old. 10.